

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, 07 dhjetor 2020
Nr. ref.:RK 1656/20

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin Nr. KI232/19

Parashtrues

Xhemajl Bajraktari

Kërkesë për interpretim të nenit 35 pikat 8 dhe 9 të Kontratës Kolektive të Arsimit të Kosovës

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gerxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi Peci, gjyqtare, dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga z. Xhemajl Bajraktari nga Ferizaj (në tekstin e mëtejme: Parashtruesi i kërkesës).

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi nuk konteston ndonjë vendim konkret të ndonjë autoriteti publik në kuptim të paragrafit 7 të nenit 113 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes është kërkesa e parashtruesit për interpretim të nenit 35 pikat 8 dhe 9 të Kontratës Kolektive të Arsimit të Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kontrata Kolektive) të lidhur ndërmjet Ministrisë së Arsimit dhe Teknologjisë (në tekstin e mëtejme: MASHT) dhe Sindikata e Bashkuar e Arsimit, Shkencës dhe Kulturës (në tekstin e mëtejme: SBASHK).

Baza juridike

4. Kërkesa bazohet në nenin 113 (1) dhe (7) të Kushtetutës, neni 47 [Kërkesa individuale] të Ligjit, Nr. 03/L-121 për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 32 [Parashtrimi i Kërkesave dhe Përgjigjeve] të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

5. Më 16 dhjetor 2019, parashtruesi dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
6. Më 20 dhjetor 2019, Kryetarja caktoi gjyqtarin Nexhmi Rexhepi Gjyqtar raportues dhe Kolegjin Shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Gresa Caka-Nimani (kryesuese), Bajram Ljatifi dhe Safet Hoxha.
7. Më 23 janar 2020, Gjykata e njoftoi parashtruesin për regjistrimin e kërkesës.
8. Më 11 nëntor 2020, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e Gjyqtarit raportues dhe njëzëri i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

9. Më 18 prill 2017, MASHT dhe SBASHK nënshkruan Kontratën Kolektive.
10. Kontrata Kolektive është e zbatueshme për të gjithë të punësuarit në të gjitha institucionet publike dhe private të Arsimit Parauniversitar dhe institucionet e arsimit të lartë në mbarë territorin e Republikës së Kosovës, të cilët janë anëtarë të SBASHK-ut.

Pretendimet e parashtruesit

11. Parashtruesi i kërkesës nuk i referohet shkeljes së ndonjë dispozite kushtetuese në veçanti, por pretendon se atij i janë "shkelur rëndë" të drejtat kushtetuese

sepse të drejtat e tij kufizohen për shkak të obligimit të anëtarësimit në SBASHK.

12. Parashtruesi i kërkesës pretendon: “Anëtarësimi në Sindikatën e Arsimit të Kosovës, bëhet në mënyre vullnetare e jo i obliguar. Në bazë të formulimit të Nenit 35 pika 8 dhe 9, ekzistojnë elemente tendencioze të detyrimit të mësimdhënësve që të njëjtit të anëtarësohen dhe të bëjnë pagesën e anëtarësisë, që më pastaj ti kenë të garantuara të drejtat e parapara në nenin e cituar”.
13. Parashtruesi i drejtohet Gjykatës me kërkesë “Me kërkesën time, kërkoj një *INTERPRETIM* dhe informim mbi të drejtat e mija, më konkretisht a do t’i gëzoj edhe unë të drejtat e mija si mësimdhënës, pasi që unë të pensionohem, pasi që disa prej të drejtave të shënuara në nenin 35 pika 8 dhe 9, plotësohen pas pensionimit dhe të drejtave të tjera, të cilat janë të shënuara decidivisht në nenin 35 pika 8 dhe 9”.

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

14. Gjykata së pari shqyrton nëse parashtruesi i ka përmbushur kriteret për pranueshmëri të përcaktuara me Kushtetutë, dhe të specifikuar më tej me Ligj dhe me Rregullore të punës.
15. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113 (1) dhe (7) të Kushtetutës, që përcakton:

“(1) Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar”.
[...]
(7) Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.
16. Gjykata i referohet neneve 47.1 [Kërkesa individuale] dhe 48 [Saktësimi i kërkesës] të Ligjit, që parashikojnë:

[Kërkesa individuale]

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje Juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik”.

Neni 48

[Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

17. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet rregullit 39 (1) (a) [Kriteret e pranueshmërisë] të Rregullores së punës, që specifikon:
- “(1) Gjykata mund të shqyrtojë një kërkesë nëse:
- (a) Kërkesa parashtrohet nga një palë e autorizuar.”
18. Në vlerësimin nëse parashtruesi i kërkesës i plotëson kriteret kushtetuese dhe ligjore për vlerësimin e kushtetutshmërisë së kërkesës së tij, Gjykata rikujton se në bazë të nenit 113 të Kushtetutës, individët janë të autorizuar të ngrenë në Gjykatë shkeljet e pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të garantuara me Kushtetutë nga “*autoritetet publike*”, pasi të kenë shteruar mjetet juridike të përcaktuara me ligj. I njëjti kriter është po ashtu i përcaktuar në nenin 47 të Ligjit.
19. Në rrethanat e rastit konkret, Gjykata vëren që parashtruesi i kërkesës nuk konteston asnjë akt të një autoriteti publik që mund të ketë rezultuar në shkeljen e të drejtave dhe lirive themelore të tij. Për më tepër, parashtruesi i kërkesës nuk ka qartësuar saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon t'i jenë cenuar nga ndonjë akt i autoritetit publik, ashtu siç kërkohet me nenin 48 të Ligjit.
20. Në fakt, parashtruesi kërkon interpretim *in abstrakto* të Kontratës Kolektive në lidhje me të drejta e tij si “*mësimdhënës pas pensionimit*” dhe nëse ai mund t'i gëzojë “*disa prej të drejtave të shënuara në nenin 35 pika 8 dhe 9*” të Kontratës Kolektive.
21. Megjithatë, Gjykata bazuar në paragrafin 1 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës ka juridiksion të vendosë vetëm për rastet e ngritura në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.
22. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se individët (personat fizikë dhe juridikë), sipas kuptimit të nenit 113, paragrafi 7 të Kushtetutës, nuk kanë të drejtë t'i drejtohen drejtpërdrejt Gjykatës Kushtetuese dhe të kërkojnë nga ajo të vlerësojë *in abstrakto* kushtetutshmërinë e një norme ligjore, apo të ngrenë para saj çështje hipotetike të interpretimit të ligjeve për të cilat nuk janë të autorizuar, sipas nenit 113, paragrafi 7 të Kushtetutës (shih, *mutatis mutandis*, rastet e Gjykatës Kushtetuese, KI60/17, parashtrues: KRU “Radoniqi” Gjakovë, Aktvendim për papranueshmëri, i 24 tetorit 2017, paragrafi 30; KI21/19 Parashtrues Pjetër Boçi, Aktvendim për Papranueshmëri, i 27 majit 2019, paragrafi 25).
23. Në këtë drejtim, Gjykata sjellë në vëmendje praktikën e saj të konsoliduar gjyqësore, përkritazi me interpretimin e nenit 113 të Kushtetutës, e cila vë në pah se personat, fizikë apo juridikë, nuk kanë të drejtë të kontestojnë *in abstracto* akte normative të karakterit të përgjithshëm (Shih rastet e Gjykatës Kushtetuese: KI05/17 Parashtrues Osman Sylanaj, Aktvendim për Papranueshmëri i 20 nëntorit 2017; KI102/17 Parashtrues Meleq Ymeri, Aktvendim për Papranueshmëri i 10 janarit 2018; KI196/18 Parashtrues Dardan Bunjaku, Aktvendim për Papranueshmëri i 23 prillit 2019 dhe

KI113/19 *Parashtrues Islam Qerimi*, Aktvendim për Papranueshmëri i 9 korrikut 2020).

24. Pra, sipas praktikës gjyqësore të kësaj Gjykate, Kushtetuta nuk parasheh mundësi që individët të mund të ankohen në Gjykatën Kushtetuese, *in abstracto*, për jo-kushtetutshmëri të një Ligji. Individët mund të parashtrojnë kërkesë kushtetuese, sa i përket veprimeve ose mosveprimeve të autoriteteve publike, vetëm përbrenda fushëveprimit të përcaktuar me nenin 113 (1) dhe (7) të Kushtetutës, që kërkon që parashtruesit të dëshmojnë se janë: (1) palë të autorizuar, (2) të prekur drejtpërsëdrejti nga akti konkret i një autoriteti publik ose mosveprimi i autoritetit publik, dhe (3) se kanë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj (Shih KI113/19 *Parashtrues Islam Qerimi*, cituar më lart, paragrafi 29 dhe referencat e përmendura aty).
25. Gjykata rithekson se kërkesat të cilat në thelb ngrenë çështje të ligjshmërisë, siç është rasti konkret, si rregull, bien nën juridiksionin e gjykatave të rregullta. Në të vërtetë, nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të merret me pretendimin dhe interpretimin e legjislacionit relevant për të përcaktuar nëse parashtruesi i kërkesës, si “*mësimdhënës, pas pensionimit, mund t’i gëzojë të drejtat e tij bazuar në dispozitat përkatëse të Kontratës Kolektive*” (shih, KI21/19, *Parashtrues Pjetër Boçi*, cituar më lart, paragrafi 26; dhe po ashtu shih, rastin e Gjykatës Kushtetuese, KI27/17, *Parashtrues Maliq Zeqiri*, Aktvendim për Papranueshmëri, i 13 nëntorit 2017, paragrafi 24).
26. Gjykata mund të ndërhyjë vetëm atëherë kur pretendimet për shkeljen e të drejtave të garantuara me Kushtetutë argumentohen në baza kushtetuese dhe bien brenda juridiksionit të saj të përcaktuar me Kushtetutë, pasi që të jenë përmbushur të gjitha kriteret formale dhe procedurale të kërkuara me Kushtetutë, Ligj dhe Rregullore të shtjelluara më lart (shih KI27/17, *Parashtrues Maliq Zeqiri*, cituar më lart, paragrafi 25).
27. Prandaj, Gjykata konsideron se parashtruesi nuk është palë e autorizuar për të kontestuar kushtetutshmërinë e Kontratës Kolektive *in abstrakto* e as të kërkojë interpretim të saj, dhe, rrjedhimisht, kërkesa e tij duhet të shpallet e papranueshme.
28. Nga sa më sipër, Gjykata vlerëson se parashtruesi nuk është palë e autorizuar, dhe në bazë të nenit 113 (1) dhe (7) të Kushtetutës, nenit 47.1 të Ligjit dhe të rregullit 39 (1) (a) të Rregullores së punës.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113 (1) dhe (7) të Kushtetutës, nenin 47.1 të Ligjit dhe me rregullin 39 (1) (a) dhe 59 (2) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 11 nëntor 2020, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- III. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Nexhmi Rexhepi

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi